

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XV. Nemo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

CAPITVLVM XIV.

Licet canon.

PARAPHRASIS.

In Concilio generali Lateranensi sub Innocentio III. editus est canon, *Cum in cunctis*, qui est 7. de elect. In eo cautum erat, vt nemo ad ecclesiam parochialem promoueretur, nisi xxv. ætatis annum attigisset, & scientiâ, ac moribus commendatus esset: sed & quod promotus tempore constituto post monitionem sacerdotium suscipere deberet. Sed quia constitutio hæc à quibusdam negligentius obseruabatur, eam renouat, & amplius corroborat Gregor. X. in Lugdunensi Concilio cap. 13, statuens primò, Vt promotio alicuius ad ecclesiam parochialem, qui dictam ætatem assecutus non est, ipso iure irrita existat. Secundò: Vt parochialem ecclesiam legitimè assecutus, in ecclesia sua personaliter residere teneatur. Tertio: Vt intra annum à die suæ promotionis numerandum sacerdos fieri debeat, alioquin, post elapsum annum, si sacerdotium non susceperit, ipso facto priuatus existat. Super residentia tamen poterit Ordinarius, videlicet Episcopus, aut simili iurisdictione præditus, ad tempus bene dispensare, prout rationabilis causa postulauerit. Consentit his Trident. sess. 24. c. 12. de reformat. c. extirpandæ, 30. §. Qui verò, vbi Abb. not. 1. de præb.

SUMMARIUM.

1. *Omne beneficium curatum censetur ecclesia parochialis, ad cuius regimen 24. anni completi in parcho requiruntur.*
2. *Tempus, in quo Episcopus super residentia dispensare potest cum eo, qui habet curatum beneficium, est nouo iure annum, longius in casibus iure expressis, quorum præcipuus est ob causam studiorum.*

Quæ circa hoc c. dici possent, pleraque explicata sunt in cit. c. cum in cunctis, &

explicabuntur infra in c. cum ex eo, 34. de seq. hoc tit. & lib. Hic autem duo quæri possunt: Primum. *Quænam censeri debeat Ecclesia parochialis*, ad cuius regimen xxiv. anni completi requiruntur. Respondet ex Concil. Trident. cit. c. 12. *Esse omne beneficium curatum, id est, cui cura animarum per se incumbit, licet alioquin sit personatus seu dignitas.* Nota autem, quod dico *per se*. Quia si canonicatui v. g. aut præposituræ, quæ per se curata non est, vnita seu incorporata sit ecclesia parochialis, conferri illa potest minore ætatem habenti; v. g. præpositura ei, qui xxii. annos compleuit, vti Cardinales declararunt super cit. cap. 12. Ratio est: Cum enim beneficium vnitum accessorium sit principali, ideo attenditur ad naturam & condiciones beneficii principalis, nõ accessorij, vti etiam dixi lib. 4. Th. mor. tr. 2. c. 9. n. 2.

Alterum quæsitum: *Quodnam censeri debeat tempus breue, in quo Episcopus super residentia dispensare potest cum eo, qui curatum beneficium adeptus est.* Respondet: Cum iura hæc non decernant, boni viri arbitrio relinquendum esse, secundum exigentiam rationabilis causæ, seu necessitatis. Sed id nouo iure definitum esse videtur in Concil. Trident. sess. 7. c. 12. *Facultates de non promouendo, præterquam in casibus iure expressis, concessæ, ad annum tantum suffragantur.* Casus autem, in quo maius tempus concedi potest, præcipuus est ob causam studiorum, expressus in cit. c. cum ex eo, & notauit Gl. margin. super cit. c. 12. sess. 7. Trident. Concilij.

CAPITVLVM XV.

Nemo.

PARAPHRASIS.

Idem Gregor. X. hoc can. (qui in Lugdun. Concil. decimus quartus est) tria præcipit circa parochialium ecclesiarum commendas: Primum. *Vt ecclesia parochialis nemini commendetur, nisi legitimam ætatem assecutus, videl. annum xxv. ingressus sit, & in sacerdotio constitutus.* Alte-

Alterum. Vt non nisi vna commendetur, idque si euident necessitas, aut vtilitas ecclesie exigat. Tertium. Vt commenda vltra sex menses non duret. Adijcitur autem, quicquid factus actum fuerit in ecclesiarum parochialium commendis, ipso iure irritum esse.

SUMMARIUM.

1. Parochialis ecclesia non commendari debet, nisi ob necessitatem, vel vtilitatem ecclesie.
2. Et talis non nisi vna commendari potest.
3. Ordinariè etiam non vltra sex menses.
4. Dubijs & difficultatibus circa commendas occurrì solitis satis prospexit Trident. Concil. sess. 24. c. 18. de reformat.

NOTANDVM I. Commendæ ab Episcopis, & similibus Prælatibus fieri non debent, nisi ob necessitatem, vel vtilitatem ecclesie; vt eam commendatarius interim custodiat & administret, donec idoneus ei pastor provideatur. Quamuis autem is, cui ecclesia ad tempus commendata est, titulum beneficii non habeat, plus tamen iuris obtinet, quam merus administrator, aut custos: quippe cum, spectata saltem consuetudine, permittatur Commendatario, vt fructus beneficii interim percipiat, & annexis beneficii iuribus vtatur; cum & labores parochiales sustineat. Ita docet hic Ioan. Monachus num. 3.

NOTANDVM II. Sicut nemo potest duas ecclesias curatas habere in titulum, absque Papæ dispensatione; ita nec duas in commendam: sed vnam intitulatam, & alteram commendam temporalem nihil obstat eundem obtinere, iuxta c. dudum, 54. extrâ, hoc tit. & notat hic Gl. ver. vnam.

NOTANDVM III. Ordinariè Episcopus non potest alicui parochialem ecclesiam dare in commendam vltra sex menses: quamuis possit ad tempus minus; sicuti & ante sex menses reuocare, saltem ex causa. Cum enim commenda temporalis non in vtilitatem personæ fiat, sed in solius ecclesie vtilitatem: id eo huius sensum ratio habenda est, ita tamen

vt Commendatarius damnata non patiatur, aut aliter id ipsi compensetur. Videri potest Azor tom. 2. lib. 6. cap. 3. q. 6. §. Quæres. Porro licet ordinariè, vt dixi, Episcopus non possit tempus semestrem prorogare, vt beate tradit hic Gl. ver. durare; secus tamen dicendum videtur, si necessitas ecclesie prorogationem commendæ postulet; Vt quia intra sex menses idoneus Pastor, seu Rector haberi nequit, aut quia Pastor ordinarius longiore tempore abesse debet. Deinde Capitulum commendam prorogare poterit, si accidat sedem Episcopalem vltra sex menses vacare, sicuti notauit Azor cit. c. 3. q. 6. §. 3. Porro his difficultatibus, ac dubijs, quæ circa commendas occurrere solent, satis prospectum est in Concilio Trident. sess. 24. c. 18. de reformat. quod etiam in plerisque apud nos ecclesiis seruatur; Vt in eiusmodi casu, quo ecclesie Parochialis pastor absens est, vel parochia vacante idoneus Rector statim institui non potest, interim Vicarius congrua ei assignata reddituum portione deputatur, qui onera ecclesie sustineat. Videri potest Ioan. Gallemart in declarat. Cardinal. prætermisissis, Sess. 6. de confirmat. c. 3. ver. commendæ perpetuæ, fol. 683.

CAPITVLVM XVI.

Cupientes.

Continet hæc constitutio tum confirmationem e. quàm sit, supra, eod. lib. & tit. tum quasdam ad eam adiectiones. In primis enim decreuit Gregor. X. in cit. c. Vt electores, quamprimùm commodè fieri potest, electionem præsentent electo, an consensum præbere velit: Huic decreto adijcit Nicolaus III. in ista constitutione, §. Cæterùm, vt, si electores vltra octo dies ex eo tempore numerandos, quo commodè potuerunt electionem electo intimare, distulerint, à prosecutione electionis quoad suas personas exclusi sint, & à beneficijs eius ecclesie per triennium suspensi; quòd si in ea propria auctoritate se ingesserint, in perpetuum priuati existant.